

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/149/2019
Identifikačné číslo spisu:	5817204044
Dátum vydania rozhodnutia:	21.07.2020
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:5817204044.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ S. H. a 2/ S. H., oboch trvale bytom v L. XXXX, proti žalovanému Z. V., trvale bytom v L. XXXX, zastúpenému Mgr. Jurajom Fričom, advokátom v Ružomberku, Podhora 49, o určenie vlastníckeho práva k pozemku, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 11C/29/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2019 sp. zn. 7Co/286/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí druhým) z 18. júla 2018 č. k. 11C 29/2017-328 určil, že žalobcovia 1/ a 2/ sú výlučnými vlastníckmi v režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov pozemku zobrazeného ako C-KN parc. č. 1847/2 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 17 m² v obci a k. ú. L., vytvoreného geometrickým plánom č. 36433756-240/2009 z 5. novembra 2009, zhotoveným DIBDIAKGEO, s.r.o., Dolný Kubín a pozemkov zapísaných na LV č. XXXX pre obec a k. ú. L. zobrazeného ako C-KN parc. č. 1827/2 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 127 m² a C-KN parc. č. 1827/10 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 94 m² (ďalej tiež len „sporné pozemky“) s tým, že geometrický plán sa stáva súčasťou rozsudku. Obom žalobcom aj štátu priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobcovia už pri nadobúdaní nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy z 20. mája 1983 (registrovanej pod sp. zn. RI 129/83) boli v domnení (skutkovom omyle), že nadobúdajú pozemok, ktorý kúpil ešte otec žalobcu 1/, ktorého považovali za vlastníka a ktorý na ňom postavil stavbu hospodárskej budovy. Pozemok bol oplotený a takto bol nerušene užívaný ako súčasť pozemku, ktorý je príľahlým k rodinnému domu. Na potvrdenie dávnejšej kúpy právnym predchodcom žalobcov a neskôr aj ich kúpy, spisali u osoby, u ktorej bol predpoklad znalosti práva (advokáta) 20. mája 1983 kúpnu zmluvu, ku ktorej účinnosti prebehla registrácia na (bývalom) štátnom notárstve, t. j. v súlade s vtedy platným právnym stavom. Advokát do zmluvy pojal nielen rozostavaný rodinný dom súp. č. 712, ale aj „rozostavaný“ (správne „zastavaný“) stavebný pozemok č. 721/1,

ktorého „neoddeliteľnou“ (správne „neoddelenou“) súčasťou bola aj časť pozemku, na ktorej bola postavená hospodárska budova. Uzavrel (súd prvej inštancie), že pokiaľ žalobcovia vstúpili do držby sporných pozemkov najneskôr 20. mája 1983, ich vydržacia doba s odkazom na ustanovenie § 865 ods. 3 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. z.“) skončila 20. mája 1993 a stali sa tak vlastníkami žalovaných nehnuteľností. Pokiaľ i žalovaný pri vydaní osvedčenia a jeho vyhlásení o vydržaní vlastníckeho práva k časti pozemnoknižnej parc. č. 710/2 - o výmere 267 m² z pk prot. č. 885 k. ú. L., v konaní pred notárom JUDr. Mariánom Zbojom pod sp. zn. N 550/96, NZ 37/97, prehlásil, že nehnuteľnosti užíva na základe daru od svojho otca, ktorý ju získal ešte v roku 1960 od pôvodných vlastníkov na základe daru, resp. výmeny a následne dobromyseľnej a nerušenej držby, vylúchom strán a svedkov súd zistil, že žalovaný ani jeho právny predchodca túto časť pozemku nikdy neužíval a ani užívať nemohol, lebo bol oplotený a bolo na ňom postavené humno. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania a o nároku na náhradu trov štátu súd prvej inštancie odôvodnil právne ustanoveniami § 255 ods. 1 a § 259 v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i zákona č. 350/2018 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“) a vecne úspechom procesným žalobcov a trovami štátu v súvislosti s ohliadkou.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež len „odvolací súd“) rozsudkom (v poradí druhým) z 30. januára 2019 sp. zn. 7Co/286/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 C. s. p.). Žalobcom priznal vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, dospel k správnym skutkovým zisteniam, vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie náležitým, vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu ospravedlniteľnosť skutkového omylu žalobcov pri nadobúdaní sporných pozemkov vydržaním posúdil v zmysle výsledkov vykonaného dokazovania (s poukazom na viaceré skutkové závery) aj ustálenej súdnej praxe.

3. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. aj § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Namietanú procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. vyvodzoval dovolateľ z toho, že súd prvej inštancie nevykonával navrhnutý dôkaz vylúchom svedka I. V., ktorého vykonanie by bolo podľa dovolateľa potrebné na zistenie rozhodujúcej skutočnosti. Uviedol aj to, že rozsudok súdu prvej inštancie javí znaky arbitrárnosti, teda je nedostatočne odôvodnený (nepreskúmateľný). Zo strany odvolacieho súdu bolo podľa žalovaného porušené právo na preskúmanie rozhodnutia, keď sa vôbec nevyjadril k postupu súdu prvej inštancie, ktorý odmietol vykonať navrhovaný dôkaz. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., dovolateľ vyslovil názor, že odvolací súd sa svojím právnym záverom odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prezentovanej konkrétne rozhodnutím sp. zn. 6 Cdo 47/2012. Podľa tohto rozhodnutia samá skutočnosť, že s účinnosťou od 1. decembra 2000 boli zrušené ustanovenia § 2 až 9 zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, nemá za následok zánik oprávnenej držby toho, kto je v katastri nehnuteľností vedený ako vlastník držanej nehnuteľnosti. Oprávnená držba je koncipovaná ako subjektívne právo, a zároveň ako právny vzťah, ktorého obsah je vymedzený v § 130 O. z. Vznik práva oprávnenej držby zaručeného na dobu desiatich rokov, resp. právneho vzťahu oprávnenej držby, treba posudzovať podľa ustanovenia § 2 ods. 3 zákona č. 293/1992 Zb. platného v čase vzniku tohto práva, resp. právneho vzťahu. Preto podľa dovolateľa z uvedeného vyplýva, že žalovaný, ktorý bol zapísaný v katastri nehnuteľností za vlastníka sporných pozemkov na základe osvedčenia o ich držbe, nadobudol týmto zápisom právne postavenie oprávneného držiteľa zo zákona a keďže účinnosťou zákona č. 393/2000 Z. z. sa na jeho právnom postavení oprávneného držiteľa nič nezmenilo, uplynutím doby desiatich rokov odo dňa jeho zápisu do katastra nehnuteľností sa stal vlastníkom všetkých parciel uvedených v notárskej zápisnici, teda i sporných pozemkov. Z týchto dôvodov navrhol zrušenie rozsudku odvolacieho súdu, alternatívne aj rozsudku súdu prvej inštancie s vrátením veci na ďalšie konanie podľa výsledku buď jednému alebo druhému z týchto súdov.

4. Žalobcovia dovolací návrh nepodali.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech boli vydané obe napádané rozhodnutia (§ 424 C. s. p.) a to za splnenia i podmienky jej zastúpenia a spisania dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie, prečo bol namiesto takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.) uvádza v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 C. s. p.

7. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania z § 420 C. s. p., dovolací súd zdôrazňuje, že aj za účinnosti C. s. p. je naďalej aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá samo tvrdenie dovolateľa o existencii vady znátočnosti, ale (až) zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (tu porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach ním prejednaných pod sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017 a 8 Cdo 73/2017, pričom v prípade každej ďalšej zmienky o rozhodnutí, majúcom súčasť spisovej značky tvorenú súborom písmen „Cdo“, ním treba rozumieť rozhodnutie najvyššieho súdu v dovolacom konaní a v prípade zmienky o rozhodnutí, majúcom súčasť spisovej značky tvorenú súborom písmen „ÚS“ ním treba rozumieť príslušné rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky).

8. Žalovaný v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v práve odcitovanom ustanovení, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces, b/ nesprávnosť procesného postupu súdu reprezentujúceho takýto zásah a c/ intenzita zásahu, ktorého dôsledkom je znemožnenie procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere, že už dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, I. ÚS 50/04 a IV. ÚS 252/04). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie (II. ÚS 76/07).

11. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť

súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem principiálne nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu, ako to aj v danom prípade urobili dovolatelia. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017). Dovolací súd pripomína, že aj podľa aktuálnej judikatúry najvyššieho súdu nesprávne právne posúdenie, na ktorom (prípadne) spočíva dovolaním napádaný rozsudok, nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. (R 24/2017).

12. Vzhľadom na to, že „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, nie je „postupom súdu“ ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval ústavný súd napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017 a IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

13. Pokiaľ dovolateľ súdom vytýka niektoré nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nevykonanie dôkazov a tiež nesprávnosť hodnotenia výsledkov dokazovania, vec prejednávajúci senát dovolacieho súdu pripomína, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) nebolo postupom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého z dôkazov (R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Nová právna úprava na samej podstate uvedeného nič nezmenila (v súvislosti s tým pozri tiež 2 Cdo 159/2017, 3 Cdo 59/2017, 5 Cdo 47/2017 a 7 Cdo 42/2017).

14. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie pred súdom prvej inštancie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr. včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania spred nižších súdov sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442). Dovolací súd bol preto viazaný zisteniami súdov nižších inštancií ohľadom posúdenia splnenia podmienok vydržania.

15. Pokiaľ dovolateľ tvrdil, že odvolací súd nereagoval na odvolacie námietky, dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia vše-obecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

16. K dovolateľom tvrdenej nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že tvrdenie dovolateľa o tom, že rozhodnutie dovolacieho súdu je nepreskúmateľné a nedostatočné

odôvodnené, nepovažuje za dôvodné. K otázke právnych dôsledkov nepreskúmateľnosti rozhodnutia bolo najvyšším súdom prijaté zjednocujúce stanovisko R 2/2016, v zmysle ktorého prvej vety nepreskúmateľnosť rozhodnutia je vadou konania odlišnou od zmätočnosti, ktorá nezakladá prípustnosť dovolania a v druhej vete rovnakého stanoviska sa konštatuje, že (len) výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania. Toto stanovisko je dovolacími senátmi najvyššieho súdu považované za aktuálne aj v súčasnosti (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 6 Cdo 37/2017, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017) a obsah spisu v prejednávanej veci v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom priečiacim sa zákonu. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené (nepreskúmateľné); pričom stále platí i to, že za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

17. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd napokon pripomína konštatovanie ústavného súdu, v zmysle ktorého aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje nová procesná úprava účinná od 1. júla 2016, je opodstatnený názor, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., nakoľko nejde o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (I. ÚS 61/2019).

18. Dovolateľ zastáva názor, že jeho dovolanie je prípustné tiež podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

19. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. nezakladá samo tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu; určujúcim je až záver (zistenie) odvolacieho súdu, že k tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa o prípustnosti jeho dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

20. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu (nie skutkovú), na vyriešení ktorej spočívalo napadnuté rozhodnutie. Právna otázka musí byť označená v dovolaní spôsobom jasným, určitým a zrozumiteľným. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) odvolacieho súdu, ktoré napĺňa (naplňajú) pojem ustálená prax odvolacieho súdu (3 Cdo 24/2018, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 27/2017, 6 Cdo 35/2017, m. m. tiež 7 Cdo 7/2018, resp. aj 2 Cdo 57/2017).

21. Žalovaný v danom prípade zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzil právnu otázku, riešením ktorej sa odvolací súd - podľa ich názoru - odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu; zároveň označil aj príslušné rozhodnutie najvyššieho súdu a v ňom vyjadrený právny záver, od ktorého sa podľa neho odvolací súd odklonil. Vychádzajúc z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 C. s. p.) je zrejmé, že za relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. považoval otázku oprávnenej držby v zmysle jej trvania aj po nadobudnutí účinnosti zákona č. 393/2000 Z. z., keď rozhodnutie odvolacieho súdu, od

ktorého sa podľa neho odvolací súd odklonil ustálilo, že sama skutočnosť, že s účinnosťou od 1. decembra 2000 boli zrušené ustanovenia § 2 až 9 zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, nemá za následok zánik oprávnenej držby toho, kto je v katastri nehnuteľností vedený ako vlastník držanej nehnuteľnosti. Preto podľa dovolateľa žalovaný, ktorý bol zapísaný v katastri nehnuteľností za vlastníka predmetných parciel na základe osvedčenia o ich držbe, nadobudol týmto zápisom právne postavenie oprávneného držiteľa zo zákona a keďže účinnosťou zákona č. 393/2000 Z. z. sa na jeho právnom postavení oprávneného držiteľa nič nezmenilo, uplynutím doby desiatich rokov odo dňa jeho zápisu do katastra nehnuteľností sa stal vlastníkom všetkých parciel uvedených v notárskej zápisnici, teda i sporných pozemkov.

22. Vzhľadom na relevantné vymedzenie právnej otázky (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.) pristúpil dovolací súd k skúmaniu, či zo strany odvolacieho súdu došlo k dovolateľom tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

23. Osobitne je potrebné zdôrazniť, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. musí byť riešená odvolacím súdom a odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie (3 Cdo 158/2017). Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia (4 Cdo 229/2017). Ak rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na dvoch alebo viacerých (z hľadiska merita rozhodnutia rovnocenných) dôvodoch, z ktorých každý jeden aj len samostatne bol súdom považovaný za kľúčový [v tom zmysle, že so zreteľom naň bolo treba žalobu buď zamietnuť alebo (naopak) žalobe vyhovieť], úspech dovolateľa v konaní pred dovolacím súdom podmieňuje splnenie dovolateľa zatťažujúcej procesnej povinnosti preukázať prípustnosť a opodstatnenosť dovolania vo väzbe na každý jeden z takýchto dôvodov (7 Cdo 29/2018 a 3 Cdo 158/2017). Povedané inými slovami - otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. je iba právna otázka majúca pre rozhodnutie odvolacieho súdu kľúčový význam, teda taká, ktorá by v prípade, že by ju odvolací súd vyriešil inak (než v dovolaní napádanom rozhodnutí), nevyhnutne viedla k rozhodnutiu odvolacieho súdu odlišnému od rozhodnutia napádaného dovolaním.

24. Dovolať ním uvádzaný odklon právneho záveru odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. vyvodzuje z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 47/2012 v ktorom sa uvádza, že „Oprávnená držba je v právnom poriadku Slovenskej republiky koncipovaná ako subjektívne právo a zároveň ako právny vzťah, ktorého obsah je vymedzený v § 130 Občianskeho zákonníka. Z ustanovenia § 854 Občianskeho zákonníka, prípadne aj z ďalších prechodných ustanovení tohto predpisu vyplýva základná intertemporálna zásada súkromného práva, v zmysle ktorej sa novou právnou úpravou spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred účinnosťou tejto úpravy, no vznik právnych vzťahov a nároky z nich vzniknuté sa posudzujú podľa právnych predpisov platných v čase ich vzniku. Táto zásada, zakazujúca tzv. pravú retroaktivitu, je analogicky použiteľná aj pre interpretáciu účinkov zákona č. 393/2000 Z. z., ktorým boli zrušené ustanovenia § 2 až 9 zákona č. 293/1992 Zb. Jej uplatnenie znamená, že vznik práva oprávnenej držby zaručeného na dobu desiatich rokov, resp. právneho vzťahu oprávnenej držby, treba posudzovať podľa ustanovenia § 2 ods. 3 zák. č. 293/1992 Zb. platného v čase vzniku tohto práva, resp. právneho vzťahu. Zrušenie uvedeného ustanovenia nič nezmenilo na vzniku práva oprávnenej držby, ktoré osoba zapísaná za vlastníka nadobudla zápisom do katastra na základe notárskeho osvedčenia o držbe, a to na dobu desiatich rokov. Nemalo vplyv ani na ďalšiu existenciu oprávnenej držby. Účinnosťou zákona č. 393/2000 Z. z. oprávnená držba osoby zapísanej v katastri nehnuteľností za vlastníka ako riadne nadobudnuté právo, resp. právny vzťah, nezanikla. Iný výklad, ktorý by takýto následok pripúšťal, by bol ústavně nesúladný, pretože by nepripustne odnímal už existujúce právo. Odporoval by tak základnému princípu právneho štátu, a to princípu právnej istoty a v ňom obsiahnutým zásadám dôvery v platné právo a ochrany nadobudnutých práv.“

25. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím

dovolacieho súdu, ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe (spravidla judikátom) a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pritom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu (tu porovnaj 2 Cdo 101/2018, 7 Cdo 134/2018, 3 Cdo 132/2019) a či teda skutočne zo strany odvolacieho súdu došlo k dovolateľom tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

26. V prejednávanej veci súd prvej inštancie posudzoval okrem ospravedlniteľnosti skutkového omylu žalobcov pri nadobúdaní spornej nehnuteľnosti vydržaním aj splnenie zákonných predpokladov žalovaným tvrdeného a preukazovaného vlastníckeho práva, pretože z dokazovania vyplynulo, že žalovaný sporné pozemky nedržal, teda neužíval a mal vedomosť o tom, že sú zastavané stavbou a užívané inými osobami. Súd prvej inštancie aj odvolací súd tak neriešili (len) dovolateľom akcentovanú otázku oprávnenosti držby v závislosti od novej právnej úpravy (otázku účinkov zákona č. 393/2000 Z. z., ktorým boli zrušené ustanovenia § 2 až 9 zákona č. 293/1992 Zb.), ale pre ich rozhodnutie bola mimo akúkoľvek pochybnosť rozhodujúcou iná otázka splnenia podmienok pre zápis práva držby sporných pozemkov (žalovaným) v katastri nehnuteľností na základe osvedčenia o ich držbe.

27. Súd oboch inšancií v priebehu sporu riešili viaceré otázky súvisiace s posúdením opodstatnenosti žalobou uplatneného nároku. Zisťovali, ako je sporná nehnuteľnosť evidovaná v katastri nehnuteľností, porovnávali evidovaný a skutočný stav.

28. Dovoláním nastolená „dovolacia“ otázka (bod 21) nemala v danom spore charakter otázky, na riešení ktorej odvolací súd založil (výhradne) svoje rozhodnutie. Dovoláním napádané rozhodnutie (odvolacieho súdu ani súdu prvej inštancie) totiž nespočíva na závere, že „účinnosťou zákona č. 393/2000 Z. z. oprávnená držba osoby zapísanej v katastri nehnuteľností za vlastníka ako riadne nadobudnuté právo, resp. právny vzťah, zaniká (kedy jedine by šlo prijať tvrdenie z dovolania o odklone). Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na (odlišnom) závere, že pri nadobúdaní sporných pozemkov došlo na strane žalobcov k ospravedlniteľnému skutkovému omylu a vydržaním nadobudli vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti, oboje v spojitosti s iným (tu primárne skutkovým) záverom, podľa ktorého žalovaný napriek zápisu svojho práva držby v katastri nehnuteľností v skutočnosti podmienky oprávnenej držby a takto aj nadobudnutia svojho vlastníckeho práva vydržaním nespĺnil.

29. Žalovaným nastolená „dovolacia“ otázka teda v okolnostiach daného sporu nemala určujúci význam a odpoveď na ňu nebola dôvodom pre záver o vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie.

30. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že „dovolacia“ otázka, o ktorej je reč, nemala v prejednávanej veci znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. (šlo v skutočnosti o otázku akademickú), v dôsledku čoho prípustnosť dovolania vyvodzovaná z tohto ustanovenia daná nebola.

31. Najvyšší súd preto dovolanie žalovaného podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. (ako neprípustné) odmietol.

32. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.